

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Ο ΣΤΑΝΔΕΥ

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΑΣ

Η 14 ΜΑΪΟΥ

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

ΟΙ ΤΑΦΟΙ ΤΟΥ ΝΩΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΡΟΥΒΙΝΙΩΝ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Ἐν Δαμιέττῃ, τῇ 13 Φεβρουαρίου 1888

Ἡ Δαμιέττῃ

Ἐξακολουθῶ νὰ σοι γράφω ἀπὸ τῆς χθὲς ἀνεχώρησα μετὰ πολλῶν ἄλλων, δικηγόρων τῆς Μανσούρας, οἵτινες ἐπορεύοντο εἰς Δαμιέττην ἕνεκα δικαστικῶν υποθέσεων, εἰς τὴν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου διώρον ἀπέχουσιν αἰγυπτιακὴν ταύτην πόλιν. Ἡ Δαμιέττῃ εἶνε μᾶλλον χωρίον παρὰ πόλιν μετὰ ὅλας τὰς 60 — 70 χιλιάδας κατοίκους οὐς ἀριθμεῖ. Οἱ κάτοικοί της εἶνε σχεδὸν ὅλοι φελλάχοι, ὄντα δηλαδὴ μετέχοντά ἀνθρώπου καὶ κτήνους· τὸ πῶς ζῶσι, σοὶ τὸ περιέγραψα ἤδη· πλὴν, οὔτε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, οὔτε ἐν Μανσούρᾳ ἠσθάνθη τὴν φρίκην, ἣν μοι ἐνεποίησαν τὰ ἐλεεινὰ ἀνθρωπόμορφα διπλοδα τῆς Δαμιέττης. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶνε ρυπαρὸν, ὅσον δύνασαι νὰ φαντασθῇς — εἰς τὰ 1883 ἀπ' αὐτοῦ ἤρξατο τῆς περιόδου της ἡ χολέρα, σπουδαῖον παράσημον, ὡς βλέπεις! — ἀρχικίον δὲ αἱ οἰ-

κίαι εἶνε ὡς ἐρείπια, νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται ἐν τῇ Πομπηΐᾳ· δὲν ὑπάρχει οὐδὲν σχέδιον, ὡς εἰς ὅλα τὰ αἰγυπτιακὰ χωρία· εἰσέρχεσθε εἰς ἕνα δρόμον καὶ ἀφοῦ προχωρήσετε 5—10 λεπτά τῆς ὥρας, εὑρίσκεσθε ἀπροσδοκῆτως πρὸ ἐνὸς . . . τοίχου. Διὰ τοῦτο ἀλλοιμονον εἰς ὅτινα χᾶση τὸν δρόμον, οὐδέποτε θὰ εὑρεθῇ πλέον· εἶνε χαμένος διὰ παντός! . . . Νόστιμα εἶνε τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν, ἅτινα εἶνε ὅλα καφασωτά, διατηροῦντα ρυθμὸν ἀρχαῖον ἀραβικόν, τούτου ἕνεκα εἶνε τὴν θέαν περιεργὰ καὶ εὐχάριστα. Τοιαύτην παραπλησίαν, γνησίαν δ' ὅμως ἀρχαίαν ἀραβικὴν συναρμογὴν ξύλων εἶδομεν ἐν παναρχαίῳ τοῦ χωρίου Τζαμίφ, εἰς τὰς κατὰ κόμβους, ὅπου κεῖνται οἱ τάφοι πάλαι ἀποθανόντων ἐπισήμων ἀράβων.

Ἄλλ' ἂν ὡς χωρίον εἶνε ἐλεεινὴ καὶ δυσειδής, ὡς τοποθεσία, ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν, ἡ Δαμιέττῃ εἶνε ἐκτάκτου λαμπρότητος. Ἐχει ποταμὸν τὸν Νεῖλον, μὲ πλουσιωτάτην φυτεῖαν καὶ λίμνην θαυμασίαν, τρεῖς ὥρας δὲ μακρὰν καὶ θάλασσαν, καθιστῶσαν τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ χωρίου δροσεράν καὶ ἐλαφράν. Ἡ ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν κειμένη λίμνη Μηζέλα, οὐχὶ μόνον ὑπὸ φυσικὴν καλλονὴν εἶνε σπουδαία, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τῶν ἀπείρων ἐν αὐτῇ ἀλιευομένων φισιχῶν, εἶδους ἰχθύων μεγίστης καταναλώσεως. Τὸ κράτος εἰσπράττει ἀπὸ τοὺς λιμναίους τούτους ἰχθεῖς τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν 30,000 λιρῶν (1 ἑκατομμύριον φράγκων) ἑτησίως. Καθ' ἑκάστην διασχίζουσι τὴν Δαμιέττην πληθὺς καμήλων, ἐφ' ὧν μεταφέρονται ἐντὸς σάκκων αἱ πολυτάλαντοι αὐταὶ κόραι τῆς λίμνης, αἱ δεσποινίδες φισιχαί, εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, ὁποῦ ἀκολουθῶς διανέμεται ἀνὰ ὅλην τὴν αἰγυπτιακὴν γῆν. Ἡ Δαμιέττῃ ἔχει πληθὺν φοινίκων. Μὴ πιστεύης μερικούς, ὅταν σοὶ περιγράβουν τὴν Αἴγυπτον σύνθετον ἀπὸ πυραμίδας καὶ φοινίκας. Ἐγὼ εἶδα καὶ ἐπαθα διὰ νὰ ἰδῶ πυραμίδας, δάση δὲ φοινίκων μόλις εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐδῶ τώρα τὸ δεύτερον. Σὲ βεβαιῶ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ρομαντικώτερον πρᾶγμα ἀπὸ

τὰ δάση τὰ παρὰ τὸν Νεῖλον ταῦτα ἐδῶ. Ὁ Ραγκαβῆς, ὅταν ἔγραφε τὴν Λέξλάν του, ἴσως ἀνέπνευσε τὸ ἄρωμά των, ἴσως ἐλεθυσθῇ ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς παρὰ τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ μελωδούσας ὑπερρφάνους κορυφάς των. Εἶνε ἀπερίγραπτος ἡ ἐντύπωσις, ἡ ἐμποιούσι τὰ φοινικώδη ταῦτα δάση, ὅτε τὸ πρῶτον ἐπισκέπτεται τις αὐτά. Παρὰ τοὺς κορμούς των διακρίνεις πολλάκις καμμίαν εὐσταλῇ αἰγυπτίαν, ἥς τὰ παλλόμενα βαρέα ἐκ τοῦ βρασμοῦ τῆς ζωικότητος στήθη, ἐξερχόμενα ἐκ τῶν ἀτμημάτων καὶ ἐξεσχυμένων μὲ μυθολογικὴν ἑλληνικὴν εἰλικρίνειαν χιτώνων, προβάλλουσιν ὡς ἐσπέρια μῆλα κλαπέντα ἐκ τοῦ παραδείσου τοῦ Μωάμεθ. Εἰς καλλιτέχνης ἔχει ἐκεῖ ἔτοιμον, τέλειον τὸ ὑπόδειγμα τῆς κόρης τοῦ Φαραῶ, ἥτις ἦρε τὸν Μωϋσῆ ἐκ τοῦ Νείλου.

Οἱ Ἕλληνες

Ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας ταύτης, — διότι τὸ χωρίον μὲ ὅλον τὸν πληθυσμὸν του, φαίνεται ὡς ἐρημος Σαχάρα — νὰ συναντᾷ τις πατριώτας του, εἶνε ἀρκετὰ συγκινητικόν. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν πλήθη χριστιανῶν ἐκεῖ, Κοπτῶν ἰδίως, ἀλλ' Ἕλληνες εἶνε ὀλίγιστοι. Ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία κεῖται ἐπὶ τινος πλατείας ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιον ἐνόησαμεν, ὅτι εἶνε ἰδική μας· ἐξῶθεν ἐπὶ τινος καθέδρας ἐκάθητο ὁ ἱερεὺς· μᾶς ὑπεδέχθη μὲ χαρὰν καὶ μᾶς ἐδείξε τὴν ἐκκλησίαν, ἥτις εἶνε ἀρχαιοτάτη, μετασκευασθεῖσα ἀκολούθως καὶ μεταλλαξάσα σπουδαίως τοῦ ἀρχαικοῦ αὐτῆς προτέρου τύπου. Μᾶς εἶπεν, ὅτι ἄλλοτε ἡ Δαμιέττη ἐσήμκινε πολὺ, καὶ ὅτι ἦτο κέντρον χριστιανικῆς πίστεως, ἀλλ' ὅτι σήμερον καθ' ἐκάστην ἐκλείπει τό τε χριστιανικὸν καὶ τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον. Τὸ σχολεῖον κεῖται παραπλεύρως, περιστοιχισμένον ἀπὸ τοὺς μαθητάς του, μίγμα χρωμάτων καὶ ἡλικιῶν, συντηρεῖται δαπάνῃ τοῦ Πατριάρχου, ἀλλ' ὅπερ ἀκριβῶς καθ' ἡν ἡμέραν ἤμην ἐκεῖ ἐλαβον διαταγὴν νὰ κλείσωσι, διότι οἱ ἀραπάδες, καθὼς μοι εἶπε, δὲν ἐννοοῦν νὰ μάθωσιν ἑλληνικά. Ὁ ἀγαθὸς ἱερομόναχος ὁ συγκρατῶν ἐνταῦθα τὰ ὀλίγα λείψανα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, καλεῖται Εὐγένειος. Εἰς τὸ δωμάτιόν του εἶδον ἐπὶ τοῦ σοφῆ τὴν «Ἀκρόπολιν». Τὴν ἐχαιρέτισα σχεδὸν, μοι ἐφάνη ὡς νὰ εἶδον τὴν ἀδελφὴν μου, καὶ ἠπόρησα πῶς εὗρέθη ἐκεῖ, εἰς τὰ ἀκατοίκητα βᾶθη τοῦ κόσμου.

Ἡ τριχωτὴ συκὴ

Συκὴν μὲ τρίχας δὲν θὰ εἶδε κανεὶς ἕως τώρα, μὲ ὅσῃ φυσιολογίαν καὶ ἂν ἐσπούδασε, μὲ ὅσα βασιλικὰ σύκα καὶ ἂν κατεβόχθισεν. Ἐν τούτοις, ὑπάρχει· πρέπει δὲ νὰ ἔλθῃ τις εἰς τὴν Δαμιέττην, διὰ νὰ τὴν ἴδῃ. Εἶνε τρισμέγιστος συκὴ μὲ κορμὸν ὀγκωδέστερον τοῦ Πλατάνου τῆς Κηφισίας, κεκλιμένη δὲ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως. Ὅταν τὴν πλησιάσῃς ἐκ τοῦ πλησίον, τότε θὰ διακρίνητε τὰ φοβερά ἔχνη τοῦ μαρτυρίου, οὗ ἡ βωβὴ καὶ γηραλέα αὕτη μεγαλομάρτυς — εἰ καὶ δὲν ἐμπεριέχεται ἐν τοῖς Συναξαρίοις — ἐγένετο καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ γίνηται τὸ θῆμα. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἔχουσιν ἐμνηχθῇ χιλιάδες χιλιάδων καρφίων, περὶ ἑκάστον τῶν ὁποίων εἶναι περιτετυλιγμένα καὶ συγκαρπωμένα δέσμαι

τριχῶν. Ὁ δὲ καρφωτὸς οὗτος φοβερὸς θώραξ, διήκει ἀπὸ τῶν ριζῶν μέχρι τῶν τελευταίων κλώνων! Καὶ τί νομίζεις εἶνε τοῦτο; Ὑπάρχει παράδοσις, ὅτι ὅταν τις ἔχῃ ἕνα πόθον καὶ θέλει νὰ πληρωθῇ ἡ διακότης του αὕτη ἐπιθυμία, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ξεκολλήσῃ ὀλίγας τρίχας ἀπὸ τὴν κόμην του (ἐὰν ἔχῃ...) καὶ νὰ τὰς καρφώσῃ ἐπὶ τοῦ δένδρου. Ὅσῳ δὲ μεγαλειότερος εἶνε ὁ πόθος του, τόσῳ μεγαλιότερον καρφὶ μεταχειρίζονται, ὥστε φαντάσου τί καρφία βλέπεις ἐκεῖ. Οἱ ἀντιπολιτευόμενοί μας καὶ τὰ μέλη τοῦ «Πολιτικοῦ Συλλόγου» δὲν θὰ ἐκαμνον ἄσχημα νὰ ἤρχοντο ἐδῶ νὰ καρφώσωσιν ὀλίγας τρίχας των. Τίς οἶδε, μήπως οὕτω κερδίσωσι τὴν ἐξουσίαν, ἣν τασοῦτον διακαῶς ποθοῦσιν.

Ἡ κολῶνα ποῦ γλύφουν

Ἄλλ' ἔτι φαιδρύτεραν ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ἡ μαρμαρινὴ στήλη, ἣν λείχουσι μὲ τὰς γλώσσας των οἱ φελάχοι, πιστεύοντες ἐκ παραδόσεως ὅτι ὅταν ἡ γλῶσσά των ἐκ τῆς τριβῆς ἀφαιμαξῇ, ἀπαλλάσσονται ἐκ διαφόρων νόσων, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς νόσου χροσῆς. Φαντάσθητι πόσαι γλώσσαι θὰ ἔχουσιν αἱματωθῇ ἐκεῖ ἐπάνω, ὥστε νὰ σχηματισθῇ σωστή λεκάνη ἐπὶ τοῦ μέρους ὅπου γλύφουσιν!... Ἡ στήλη αὕτη, ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μέτρου ὕψους 40 δὲ ὑφεκτοστ. διαμέτρου, κεῖται ἐν τινι παναρχαιοτάτῳ Τζαμίῳ, πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ χωρίου. Ἡ ἐκεῖσε μετὰ βασις εἶνε δυσχερεστάτη, ἀνευ δ' ἔδηγοῦ ἐγγωρίου, ἀδύνατος. Διέρχεσθε διὰ στενωπῶν, ὅπου ἡ φρίκη, ἡ πτωχεία, ἡ ρυπαρότης καὶ ἡ ἀθλιότης ἔχουσιν ἰδρύσει τὰ μάλλον περίφανῃ αὐτῶν τρέπαια. Ὁ Δαρβίνος ἠδύνατο ἐδῶ νὰ εὗρῃ χιλιάδας παραδείγματα διὰ τὴν περιώνυμόν του θεωρίαν, οἱ δὲ ἰδιοὶ μας γλαττάδες μὲ τὰς βρωμεράς των φουστανέλλας ἐδῶ θὰ λάμπωσιν ὡς ἡ χιών. Εἰς τὰς ρίνας τῶν παιδιῶν τὰ ἐκρέοντα συνήθη ὕγρα, ἔχουσι στερεοποιηθῇ εἰς οὐχὶ ἀξιοθεάτους σταλακτίτας, αἱ δὲ κοραὶ, ὡς νυπτήρας μεταχειρίζονται τὰ λιμνάζοντα μαῦρα δυσώδη ὕδατα.

Ὁ δῶν Ἥλιος

Ὅλοι αἱ θλιβεραὶ αὐταὶ ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ χωρίου, αἱ μαῦραι ὁδοὶ, οἱ ρυπαροὶ κάτοικοι, ἡ πτωχεία — δόκιμις ἐπισκεπτεσάι τίποτε, σὲ τρέχουσι κατοπίν σιῆνος φελάχων — καὶ τὰ ἐρείπια τῶν κατοικιῶν των, τὸσον βαρέως θλίβουσι τὴν ψυχὴν, ὥστε ζητεῖ τις νὰ ἀναπνεύσῃ, νὰ λυτρωθῇ ἐκ τῆς ὀδυνηρᾶς ἐκείνης ἀτμοσφαίρας. Τοῦτο κατορθοῦται διὰ τῆς ἀναβάσεως ἐπὶ τοῦ μιν αῤὲ τοῦ αὐτοῦ τζαμίου, ὑψηλοτάτου ὄντος καὶ παρέχοντος θέαν τοιαύτην, ἣν δυσκόλως τις θὰ προσεδόκα πρὸ τοῦ ν' ἀναβῇ ἐπ' αὐτοῦ. Αὕτη ἡ πτωχὴ καὶ ἐλασινὴ Δαμιέττη μὲ τὰ ἐρείπια καὶ τὰς σχολιάς της καταχθονίους ὁδοὺς, μὲ τὰ λαμπρὰ περίχωρα, τοὺς ὑψηλοὺς τῆς μιν αῤέδας, τοὺς ὑπερρφάνους φοινίκας, τὰ ἄλση καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ὡς σκιας μακροσκελεῖς διήκοντας ἰστοὺς τῶν πλοιαρίων τοῦ Νείλου, ἐκτείνεται πέρας σου ἐν ἀφάτῳ μαγείᾳ καὶ φαίνεται ἐν τῇ νεοκτικῇ της σιγῇ, ὡς κοιμωμένη ἡδυπαθὴς νηρὴς ἐν

μέσω τῆς χρυσῆς δμίχλης, ἣν διασκορπίζει παντα-
χόσε ὁ δυνάμενος μεγαλοπρεπῆς τῆς Αἰγύπτου ἥλιος.

Τῇ 15 Φεβρουαρίου 1888.

Φίλτατέ μου,

Εἶμαι ἀκόμη βλέπεις ἀφρικανός. Σήμερον τὴν
πρωΐαν ἀπὸ τῆς Δαμιέττης εἰσῆλθον πάλιν εἰς τὰ
ἐνδότερα τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸ χωρίον Σαμανούτ.
Αὕτη ἀπέχει τέσσαρας ὥρας ἀπὸ τοῦ Καΐρου καὶ
ἴσας ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας. Δὲν ἔχει πολλοὺς κα-
τοίκους, ἀλλὰ πολλοὺς κώνωπας καὶ βαμβακεμπούρους.
Τρία μεγάλα βαμβακουργεῖα εἶνε τὰ τρία τέρατα τῆς
Σαμανούτ, ἐξεργαζόμενα ἀπὸ τοὺς ὑψηλοὺς τῶν κα-
πνοδόχους τοὺς μέλκας τῶν κύπνας ἐν μέσῳ τῶν
γαλινῶν φυλλωμάτων τῶν φοινίκων. Ἀπορροφῶσιν
ὅλην τὴν πολίχνην, ὅλους τοὺς βραχίονας ὅλον τὸ
χρῆμα καὶ τὰ τρία δὲ ἀνήκουσιν εἰς τρεῖς ἑλλη-
νας ἀδελφοὺς τοὺς κυρίους Κωνσταντίνου.
Εἶνε μέγιστον ἐργοστάσιον μὲ πληθὺν μηχανῶν καὶ
ἐργατῶν. Εἶνε λίαν περίεργος ἡ κατεργασία καὶ
ἐξαγωγή τοῦ βάμβακος ἐκ τῶν σπόρων· αἱ κυρίαι δὲν
ἔπρεπε νὰ ἀμελοῦν τοιαῦτα θεάματα.

Εἶδομεν ἐν μακροτάτῃ σειρᾷ μηχανῶν ἓνα σπόρον
εἰς εἶδος φακῆς νὰ θραύεται νὰ κατακερματίζεται
νὰ χωρίζεται ἀπὸ τὸν φλοιὸν του, νὰ μένῃ ὡς βάμβαξ
ὅστις καθαίρομενος ἀλληλοδιαδόχως νὰ συμπυκνῶται
καὶ τέλος νὰ εἰσάγεται εἰς τοὺς δι' ἀποστολὴν σάκ-
κους. Οἱ ἐργαζόμενοι εἶνε αὐτόχθονες· αἱ ἀραπίαι
εἶνε ἀκαταπόνητοι, μὴ πτοούμεναι νὰ ἐγείρουν τοὺς
φοβεροὺς μεγάλους τῶν ὀφθαλμοὺς ὁσάκις εἰσέρχων-
ται ἐπισκέπται. "Ολοὶ ἐργάζονται ἐντὸς νεφελῶν
ὅταν ὁ βάμβαξ εἶνε κατωτέρως ποιότητος, ἀναδίδει
εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν μυριάδας μικρῶν λευκῶν μορίων
ἅτινα καταπλημμυροῦσι τὰ ἐνδύματα, τὸ πρόσω-
πον, τοὺς πῖλους, τὰ πάντα, τὰ δὲ εὐρεὰ δωμάτια
τοῦ ἐργοστασίου ὁμοιάζουσι πρὸς νεφελώματα λευκά.
"Οταν ἐξῆλθομεν ἡμεθα κατάλευκοι.

— Παραπονέσθε, παρετήρησα τῷ ἐργοστασιάρχῃ,
ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ δὲν ἔχετε χιόνας, ἐν τούτοις ὅλα
ἐδῶ βλέπω εἶνε καταχιονισμένα...

Αἱ Ἀθῆναι τοῦ Νείλου

Οἱ Ἕλληνες τῆς Σαμανούτ εἶνε πολὺ ὀλίγοι, ἀλλὰ
καὶ ἰδιορρυθμότατοι. Ἡ Σαμανούτ εἶνε καὶ Ἀθῆναι
τοῦ Νείλου. Μερικοὶ ἐνταῦθα εὐθυμοὶ νέοι ἐν Ἀθή-
ναις ἄλλοτε ἐπὶ μακρὸν ὡς σπουδασταὶ βιώσαντες,
διαγροῦσι βίον ἀθηναϊκὸν ἐν συντροφικαῖς συμποσίαις
ἐν εὐθυμίᾳ καὶ ἐν μικραῖς νυκτεριναῖς πολλάκις...
πατινᾷς. Εἶνε τῶσον εὐφρόσυνον μέσα εἰς τὴν
Ἀραπιά νὰ συναγῶντις τὰς ἐθίμας τοῦ Ἀκριβο-
πούλου καὶ τῆς Κολοκυθού. "Οἱ καὶ παντο-
πώλης, τετραπέρατος πελοποννήσιος, εἶνε πῦθος ἀττι-
κοῦ ἁλματος. Εἰς τὸ παντοπωλεῖόν του, ὅπερ ἡ ἐκτὲ
ἑμογενῆς μας νεολαία ἀποκαλεῖ Boursa (Χρηματι-

στήριον) ἀκούετε εὐφρολογίας νοστιμιωτάτας καὶ πρω-
τοτύπους συνδιαλέξεις.

Τὸ Θέατρον

Ἡ Σαμανούτ ἔχει καὶ θέατρον. "Οτε πρὸ ἡμερῶν
ἐπεσκέφθη τὴν πολίχνην θιασώτης ἑλληνικὸς, τὸ βι-
λιαρδὸ ἐνὸς καφενείου ἐχρησίμευσεν ὡς σκηνή!
Οἱ Ἕλληνικοὶ θιασοὶ ὁμοιάζουσι κατὰ τι τὰ πηνά,
ἀκολουθοῦσι τὸ δρομολόγιον τῶν χελιδόνων. "Οταν
ἀρχίζῃ τὸ ψῆχος, φεύγουσιν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ τρέπονται
πρὸς τὰς θερμὰς ἀκτὰς τῆς Αἰγύπτου, ὅπως μᾶς ἐπι-
σκεφθῶσι πάλιν τὴν ἀνοιξιν παρὰ τὸν Ἰλισσόν, ὅπου
κατὰ τὸ παρὸν κοάζουσιν οἱ ἀττικοὶ βάρτραχοι. Ἐν-
νοεῖται, ὅτι ἐδῶ, ἐὰν δὲν δρέπουσι δάφνας, δρέπουσι
δ' ὁμοῦ χρυσόν, ὅστις δὲν εἰσάγεται εἰς τὴν Ἑλλάδα
ἐνεκα τῆς φυλλοζήρας...

Κοπτικὸς γάμος

Τῇ 16 τοῦ αὐτοῦ.

Σοὶ γράφω, φίλε, ἐκ Μανσούρας, ὅπου πάλιν σήμε-
ρον ἐπέστρεψα, διότι ἡ πολίχνη αὕτη εἶνε ἡ ἀφετη-
ρία τῶν ἀνὰ τὸ Δέλτα ἐκδρομῶν μου. Ἐδῶ μὴ νομί-
σης ὅτι ὁ κόσμος ἐρχόμενος ἐξαγριοῦται. Ὁ χρυσὸς
ἔχει τὸ καλόν, οὐχὶ μόνον νὰ ρίπτῃ φῶς εἰς τὰ θυ-
λάκια, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς στομάχους καὶ εἰς τὰ βλέμ-
ματα καὶ παντοῦ. Αἱ ἐν Μανσούρᾳ ἑλληνικαὶ οἰκο-
γένειαι διασκεδάζουσι καὶ χορεύουσι μὲ ὅλην τὴν
λαμπρότητα τὴν πρέπουσαν εἰς τὰ Κερναβάλια.
Μίαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς νύκτας ἐδόθη ἐνταῦθα χοροε-
σπερὶς παρὰ τινὶ οικογενεῖᾳ, προχθὲς δὲ τὴν νύκτα εἰ-
χομεν διὰ πρώτην φοράν, καθὰ ὁμολογοῦσιν οἱ κά-
τοικοι τῆς πολίχνης, παρέλασιν μασκαράδων διὰ
μίας τῶν κεντρικῶν ὁδῶν. Ἦσαν πολλοὶ πατριῶταί
μας, οἵτινες ἐμιμήθησαν μὲ ἐκτακτὸν ἐπιτυχίαν ἓνα
ἀραπικὸν γάμον. Σὲ βεβαίῳ, τὸ θέαμα τῆς μασκάρ-
ας ταύτης κατὰ τὴν νύκτα ὑπὸ τὸν ἥχον τῶν
τυμπάνων καὶ τῶν ζουρνᾶδων ἦτο φανταστικώτατον.
Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ γάμων, ὀφείλω νὰ σοὶ ἀναφέρω
καὶ τὸν κοπτικὸν γάμον, ὃν εἶδον προχθὲς. Οἱ
Κόπται καθὼς γνωρίζεις ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστο-
ρίαν, ἦν καὶ συγκατὰ τὰ νεανικά σου ἔτη θὰ ἐφυλλο-
γησας ἀπαξ τοῦλάχιστον, εἶνε χριστιανοὶ, ἀλλὰ δια-
τηροῦσι πολλὰ τῶν ἐθίμων τῶν ἱσραηλιτῶν.

Ἡ νύμφη ἦτο κεκαλυμμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι
ποδῶν μὲ ἐρυθρὸν λεπτὸν ὕφασμα, ὡς φάσμα κι-
νούμενον. Παρ' αὐτὴν ἐβάδιζον αἱ φίλαι καὶ συγγε-
νεῖς της κρατοῦσαι, αὐτὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν καὶ ἐνδι-
δυμένη μὲ τὸν συνήθη ποδήρη μαῦρον γυναικεῖον
τῶν αἰγυπτίων χιτῶνα, μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφι-
νουςαὶ ἐλευθέρους. Ἄλλ' ἀρχοῦν αὐτοὶ οἱ δύο ἰχθυο-
εἰδεῖς ἀπλωτοὶ καὶ ὡς πίσσα μαῦροι δαίμονες ὅπως
σὰς ταράξωσι τοὺς κύκλους. Τὶ μάτια τῇ ἀληθείᾳ,
εἶνε ἐκεῖνα! Εἶνε ὡσάν μάχαιραι περικυκλωμέναι ἀπὸ
μικρὰς λόγχας — ὅποιος τολμᾷ ἄς πλησιάσῃ!...
Τῆς νύμφης, διὰ νὰ συνεχίσω τὴν περιγραφὴν, προη-
γούντο οἱ μουσικοὶ, οἵτινες ἐπαιζον μὲ εὐρωπαϊκὰ
ὄργανα αἰγυπτιακὰς μελωδίας — Φράκο μεσα-

ρίκι. Οίος τραγέλαφος! Ἡ νύμφη ἦγετο εἰς τὸ λουτρόν. Ὅτε ἔφθασαν—τὸ λουτρόν ἐξώθεν ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἐρείπια τῆς Ἱερουσαλὴμ, — ἡ μουσικὴ ἔστη πρὸ τῆς θύρας καὶ ἐδολοφόνει τὰ ὦτα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ λουτροῦ. Τὸ χωρίον ἦτο ἀνάστατον καὶ περιέμενεν ἐξώθεν, ἕως ὅτου ἐξῆλθε καὶ τὴν ὠδήγησαν πάλιν εἰς τὸν οἶκον τῆς. Τὴν νύκτα ἔγειναν οἱ γάμοι. Ὁλος ὁ δρόμος ἦτο σηματοστόλιστος μὲ μικρὰς σημαίας, ὡς τὰς τῶν πλοίων. Τὰ λοιπὰ κρίνω περιττὰ περιγραφῆς, διότι δὲν ἔχουσι τι τὸ ἰδιαιτερον.

Τὸ δικαστήριον

Ἡ Μανσοῦρα ὀφείλει τὴν προαγωγὴν τῆς καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς εἰς τὰ Μικτὰ Δικαστήρια ὅπου εἶνε καὶ πολλοὶ δόκιμοι ἡμέτεροι συμπολίται ὡς δικηγόροι. Τὸ Δικαστήριον κεῖται ἐν μέσῳ ἀγρῶν χόρτων καὶ σκουπιδίων, εἶνε δ' ὅμως μεγαλοπρεπές, ὠραῖον οἰκοδόμημα μὲ εὐρεῖας αἰθούσας, μεγάλας κλίμακας, ὠραῖα γραφεῖα καὶ παραδειγματικὴν εὐπρέπειαν. Οἱ δικηγόροι, ὡς καὶ οἱ τῆς Ἀλεξανδρείας, φέρουσι κατὰ τὰς συνεδριάσεις ὠραίας μεγαλοπρεπεῖς στολὰς. Φκίνονται ὡς ἀρχιερεῖς· πολλάκις ἡμπορεῖ ν' ἀπατηθῇτε καὶ νὰ ἀσπασθῇτε τὴν δεξιάν των. Ἐνταῖς συνεδριάσεσιν εἶνε ἀξιοσημείωτος ἡ ἐπικρατοῦσα ἐξιοπρέπεια καὶ σιγὴ. Ἐπικρατεῖ τοιαύτη τάξις, ὡς εἰάν ἦτο ἐκκλησία. Αὐτὰ λέγονται δικαστήρια, φίλτατοι Ἀθηναῖοι! Ὡς γλῶσσα τῶν δικαστηρίων καθιερώθη ἡ γαλλικὴ καὶ τοῦτο διότι ἔχομεν Κυβερνήσεις, αἵτινες ζητοῦσι νὰ τετραγωνήσωσι τὸν κύκλον τὰ δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν μέγιστα τοῦ ἐλληνισμοῦ συμφέροντα οὐδὲ ἀντιλαμβάνονται κἄν. Ἡκουσα παρ' ἀνδρῶν ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων διατελούντων, ὅτι ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις πρὸ ἐτῶν ἑκὼν ἐνήργει ὡς εἶδει θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἐλληνικῆς. Τὶ ὠφελείας θὰ εἶχεν ἐκ τούτου ὁ ἐλληνισμός, καὶ τυφλοῖς δῆλον.

Σοὶ εἶχον ὑποσχεθῇ νὰ σοι γράψω ἐκ Καΐρου. Καθὼς βλέπεις τὰ παρεμπέσοντα μικρὰ ταῦτα ἀνὰ τὰ χωρία ταξειδία μὲ ἡνάγκασαν ν' ἀναβῶλω διὰ τὴν αὔριον τὴν εἰς Καΐρον μετὰ θασίν μου. Ὡστε ἐκεῖθεν θὰ ἔχῃς ἄλλας νεωτέρας ἐντυπώσεις.

Σὲ ἀσπάζομαι

Ὁ φίλος σου

Α. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Τέχρασμα ἱατροῦ. Ὁ ἱατρὸς Ζ' εἶνε ἀπηλπισμένος ἀπὸ μίαν πελάτιδά του, ἡ δὲ μὲν πρώτη τάξεως. Τοῦ τρώγει εἰς κάθε ἐπισκοπὴν μιστὴν δραμὴν τὸ ὀλιγάτερον, φλυαροῦσα.

Προχθὲς ἀδιαθέτησε καὶ προσκαλεῖ τὸν Ἱατρόν. Ὁ Ἱατρὸς:

— Γιὰ νὰ δῶ τὴν γλῶσσάν σας;

Ἡ φλύαρος πελάτης τὴν δεῖκνυει;

— Ἐχέτε τὴν ἐξω, σὰς παρακαλῶ; ἕως δτου σὰς πῶ τὰ τὴν ἀποσύρῃτε.

*

Ἡ ζωὴ μας διαιρεῖται εἰς πέντε περιόδους ἐπιθυμιῶν. Ἐπιθυμοῦμεν πρῶτον βραδί, δεύτερον ὠρελάντισον, τρίτον γυναικα, τέταρτον περιουσίαν, πέμπτον κτῆμα.

Ο ΣΤΑΝΛΕΥ

Ὁ Στάνλεϋ, ὁ Κολόμβος τοῦ 19ου αἰῶνος, φαίνεται ἀληθῶς ὅτι ἀπέθανεν! Οὕτω τοῦλάχιστον λέγουσιν ἐν ἀπελπισμῷ καὶ τελευταῖαι εἰδήσεις, ὡς τοῦ Κόγκου ἢ Κυβέρνησις, ἀπὸ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς διὰ Βρυξελλῶν εἰς ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον μετέδωκιν. Ἀπὸ ἡμίσεως ἤδη ἔτους καὶ ἐπέκεινα, ἀνθιστάμεθα κατὰ τῆς ιδέας, ὅτι ἠδύναντο νὰ εἶνε ἀληθεῖς αἱ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν Εὐρώπην κομισθεῖσαι εἰδήσεις περὶ τῆς κατατροφῆς τοῦ Στάνλεϋ. Προσεκολλώμεθα ἐκαστοτε πρὸς ἐκαστὴν ἀναφαινομένην σμικρὰν ἐλπίδα καὶ ἐθεωροῦμεν, ὅτι ὁ διανοήξας τὸ μέσον τοῦ σκατεινοῦ μέρους τῆς Γῆς δὲν θὰ ἐπιπτε θῦμα τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἐρευνῶν ἀκριβῶς τώρα, ὅτε εὐρίσκετο εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, καὶ ἦτο ἐφωδιασμένος μετ' ἀνυπολογίστου πείρας, ἵνα ὀρέξῃ χεῖρα ἀρωγὸν εἰς ἄλλον ἥρωα τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐρευνῶν, τὸν σκληρῶς πιεζόμενον ἐν τῷ κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν Σουδάν Ἐμὴν Πασᾶ. Ἀεῖποτε ἐλέγετο, ἐν πολλὰχῶς ποικιλοῦσαις εἰδήσεσιν ἐκ τοῦ Κόγκου, ὅτι αὕτη ἡ ἐκείνη ἡ περίστασις παρῆχει πίστιν, ὅτι ἡ ἔλλειψις εἰδήσεων περὶ τῆς πορείας τοῦ Στάνλεϋ οὐδένα παρῆχει λόγον ν' ἀπελπιζώμεθα περὶ τῆς καλῆς ἐκβάσεως ταύτης. Νῦν ὅμως, μετὰ μνηῶν ἀγωνιώδεις προσδοκίας, λέγεται, ὅτι οἱ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Στάνλεϋ ἀποσταλέντες ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κόγκου βέλγοι ἀξιωματικοί, Van de Velde καὶ Warlomont, εὗρον τὸν θάνατον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀφρικῆς, ἐξ οὗ πρέπει νὰ ἐξαχθῇ τὸ θλιβερόν συμπέρασμα, ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβη πρότερον καὶ τῷ Στάνλεϋ καὶ τοῖς συντρόφοις αὐτοῦ.

Εὐρισκόμεθα ἄρα ἐν τῇ ἀπελπιστικῇ πιθκνότητι, ὅτι εἰς τῶν μεγίστων σκαπανέων τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἔπεσαν ὡς ἀληθῆς ἥρωας τῆς ἐρένης, ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἐνδόξου καὶ ἀποτελεσματικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἥτις πρὸ οὐδεμιᾶς δυσκολίας, πρὸ οὐδεμιᾶς στερήσεως ἐπτοεῖτο. Ὅσον ἐπίφθονος καὶ ἂν εἶνε ὁ κληρὸς οὗτος, ὅμως σημαίνει δυσαναπλήρωτον ἀπώλειαν, ἥτις ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ σταματήσωμεν, ἵνα ρίψωμεν ἕν βλέμμα εἰς τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις τοιοῦτου συγχρόνου ἀνδρός, καὶ τιμήσωμεν, οὕτω τοῦλάχιστον, τὴν μνήμην αὐτοῦ.

Παραλείποντες τὴν ἐν ἀρχῇ δρᾶσιν αὐτοῦ ὡς δημοσιογράφου, καὶ εἰδικῶς ὡς ἀνταποκριτοῦ τοῦ ἐν Ἀθῆναις πολέμου, μνημονεύομεν τὴν πρώτην αὐτοῦ μεγάλην πράξιν, ὅτι εὗρε τὸν ἐν Ἀφρικῇ ἀποσθεσθέντα καὶ ἀφ' ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀποκλεισθέντα ἐρευνητὴν Λιβιγστῶνα, οὗ τὰ κατορθώματα ἐν τῇ γνώσει, οὐ μόνον διέσωσε τῇ ἀνθρωπότητι, ἀλλὰ καὶ ἐπεξέτεινε περιφανῶς. Ἡ μετὰ ταῦτα πράξις αὐτοῦ ὑπῆρξε πολλῶν μεγαλοπρεπεστέρα, διήλασε τὴν Ἀφρικὴν παρὰ τὸν ἰσημερινόν, ἀπὸ τοῦ ἰνδικοῦ πρὸς τὸν ἀτλαντικόν ὠκεανόν, καὶ ἀνεκάλυψε πράγματι ἐκ νέου τὴν πορείαν τοῦ ρεύματος τοῦ